

Velká Morava

Velká Morava

- Jaderná oblast - jižní Morava (povodí řeky Moravy) a jižní Slovensko.

Politická situace na poč. 9. stol. n. l. (do roku 833):

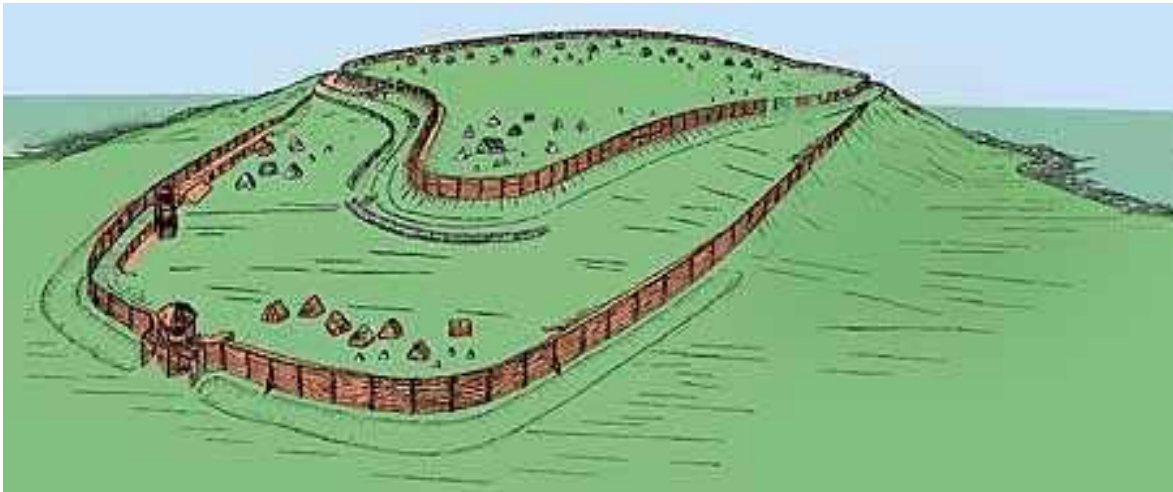
- Nitransko za Pribiny
- Morava na počátku Mojmirovvy vlády
- Hranice moderních států

Vývoj v 7. a 8. století

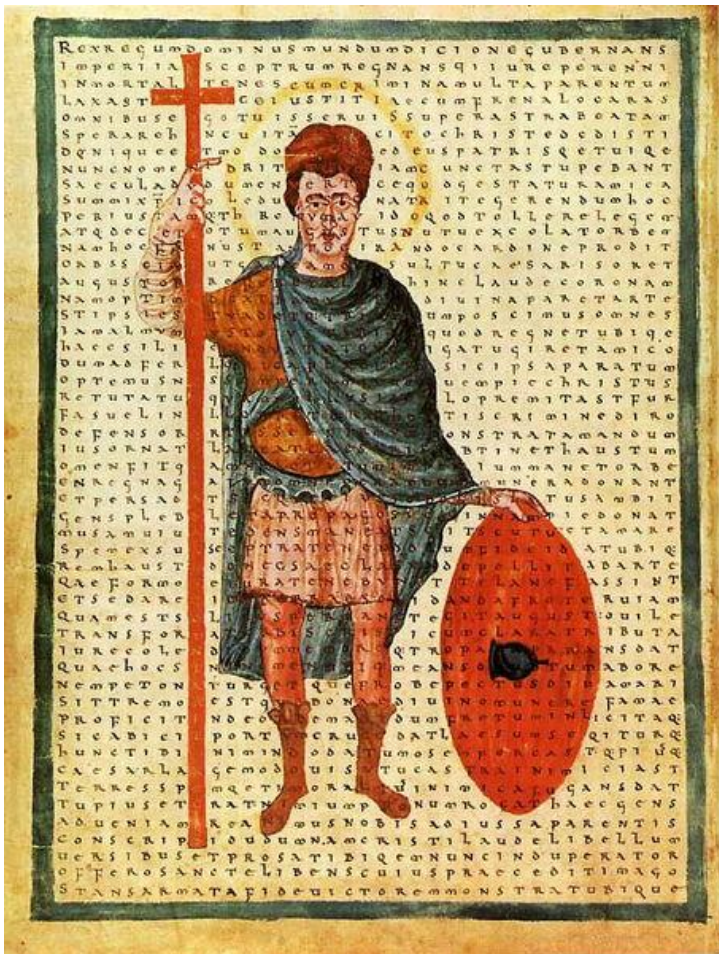
- Civilizační rozvoj- budování hradišť.
- Vývoj společnosti, nobilita (jezdci, ostruhy)
- Centralizace moci.

Vývoj v 7. a 8. století

- Jen archeologické prameny
- Morava vývojově vyspělejší než Čechy
- 2. pol. 7. st. obnova kaganátu, expanze na jižní Moravu a Slovensko

Vývoj v 7. a 8. století

- Po pádu Avarské říše vzestup moravského státu
- 822 Moravané holdovali na sjezdu ve Frankfurtu Ludvíku Pobožnému První doklad Moravanů.

- 740 založena biskupství Salzburg, Pasov, Řezno, Freising
- 796 synod bavorských biskupů rozhodl o misích ke Slovanům a dalším národům. Morava jako misijní území přiřčena pasovské diecézi.
- 828 Salzburg se stal arcibiskupstvím- administrativně nadřazený shora uvedeným biskupstvím.

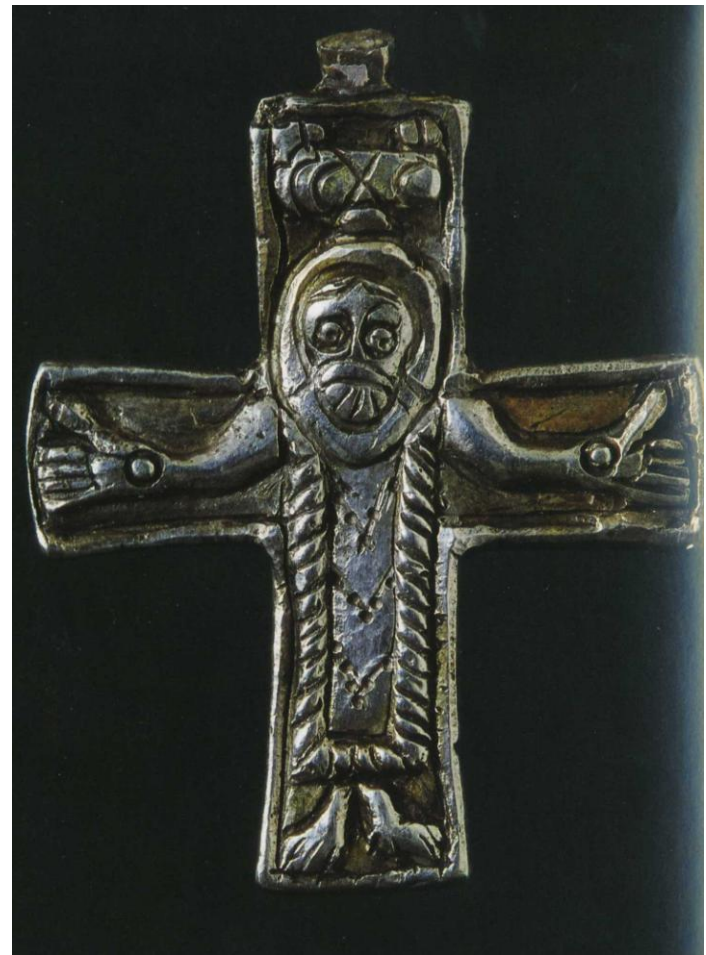
Pokřtění Moravy

- Na Moravě snad působily již iroskotské misie biskupa Virgila (746-786)
- Dokladem snad kostel-Modrá u Velehradu se specifickým vnitřním uspořádáním. Archeologický výzkum však velmi starý se špatnou dokumentací. Vztah k iroskotským misiím proto nejistý.

Pokřtění Moravy

- Po 796 na Moravě působily pasovské misie
- Písemná zpráva:
831 pasovský biskup Reginhar pokřtil Moravany
- Patrně jde o doklad první církevní organizace Moravy
- Archeologie dokládá v 9. století na Moravě četné kostely.

Nález křížku s vyobrazením Krista z Mikulčic

Pokřtění v raném středověku

- Jednoduché požadavky.
- Otčenáš, Credo
- Křest
- Destaero, teologické otázky

- Pro potřeby misí v Panonii překlady do západoslovanského nářečí (Otčenáš, Credo, křestní slib, zpovědní formule, poučení o hříších)-
Frisinské zlomky

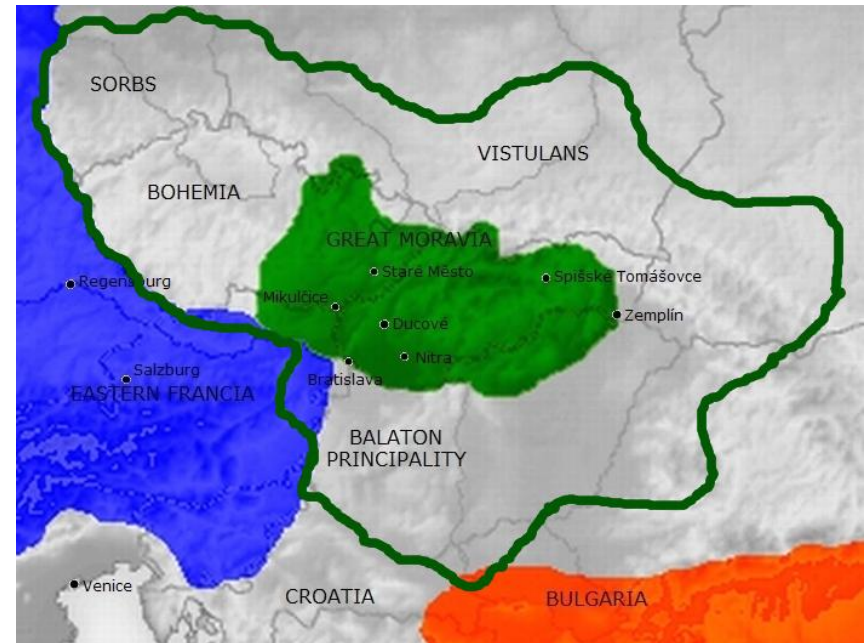
Mojmírovci

Vládnoucí rod na Velké Moravě.

846 + **Mojmír I.**

Jeho sídlem snad hrad(iště) v dnešních Mikulčicích.

Cca 830 vyhnán dosavadní vládce Nitry Pribina.
Nitransko připojeno k Moravě.

Velká Morava, zeleně nestarší část

Rastislav

846-870

- Dosazen Ludvíkem Němcem
- Nezávislá politika
853 spojení s Bulhary
- 855 útok Ludvíka Němce,
neúspěšné
- Část Moravy popleněna

Rastislav

846-870

- 861 Rastislav vypudil bavorský klérus.
- Žádost k papeži o „učitele“, kteří měli prohloubit víru na Moravě a vzdělat domácí kněze. Cílem zřejmě dosáhnout samostatné moravské biskupství. Papež nereagoval.
- 863 kontakty s Byzancí-obdobná žádost ke dvoru Michaela III.

h.

870-871

870 nová válka s Ludvíkem Němcem.

Morava dobytá.

Rastislav zradou zajat a odveden do Němec.

Na Moravě ustavena jako vládci říšská hrabata Vilém a Engelšalk.

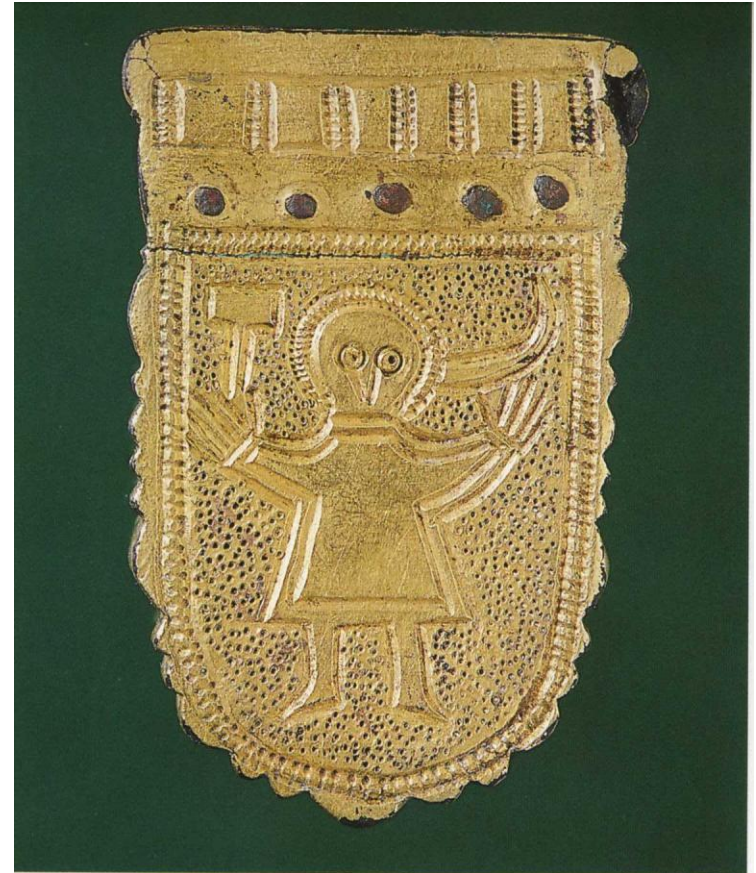
Proti nim záhy vzniklo Slavomírovo povstání.

871 Ludvík Němec poslal na Moravu trestnou výprava na čele se Svatoplukem. Ten se však spojil s Moravany.

O své postavení v čele Velké Moravy bojoval s Východofranckou říší až do roku 874.

Svatopluk 871-894

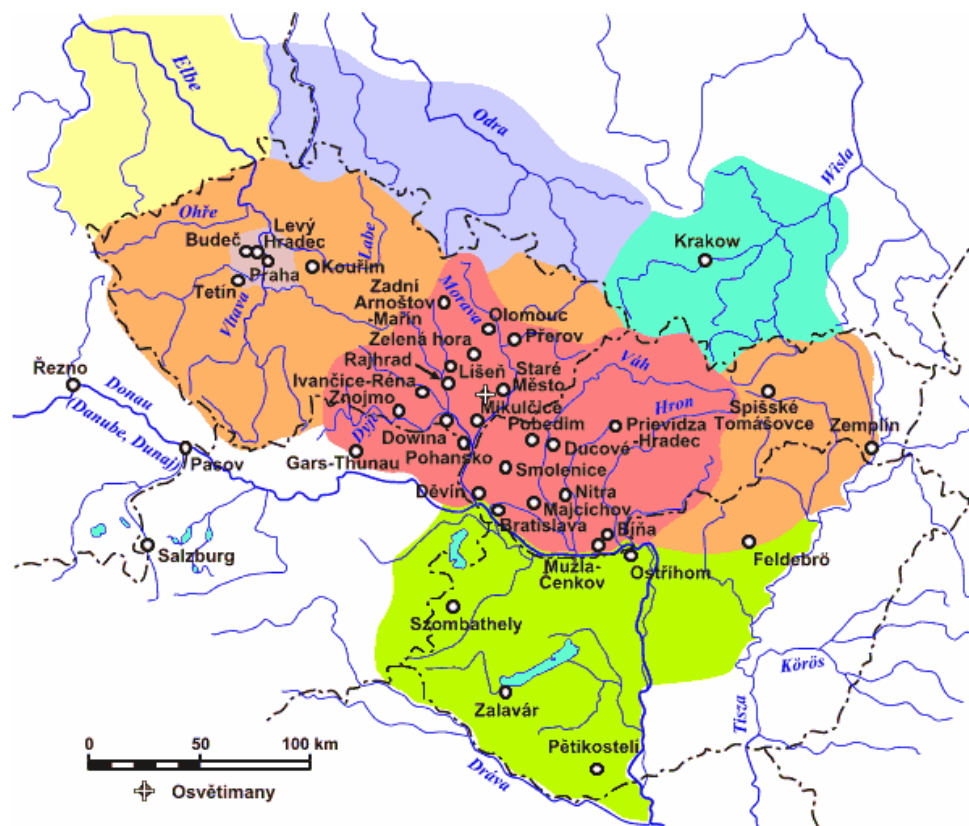
- 872 další výprava Ludvíka Němce
- 874 forchheimský mír
- Velká Morava potvrdila svou podřízenost Východořímské říši, nucena platit tribut.
- Uvnitř země Svatopluk svrchovaným vládcem.
- 874-894 největší politický a kulturní rozkvět Moravy

Velkomoravské nákončí patrně zobrazující panovníka

Velká Morava na konci Svatoplukovy vlády

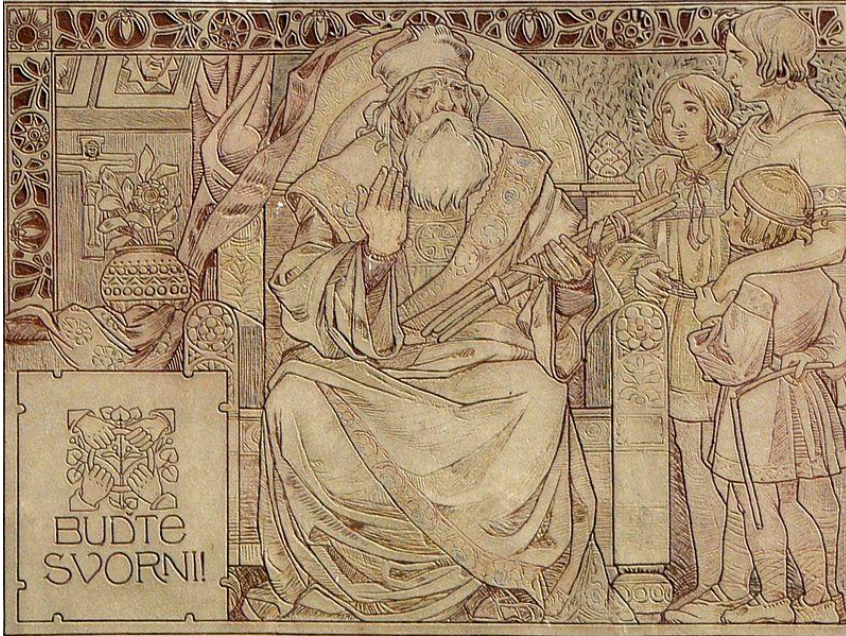
- Panonie
- území na Odře a Visle
- Čechy
- srbské kmeny v Posálí a v Lužici
- vliv v Krakovsku a polabských oblastech

80. léta křest knížete Bořivoje na Velké Moravě

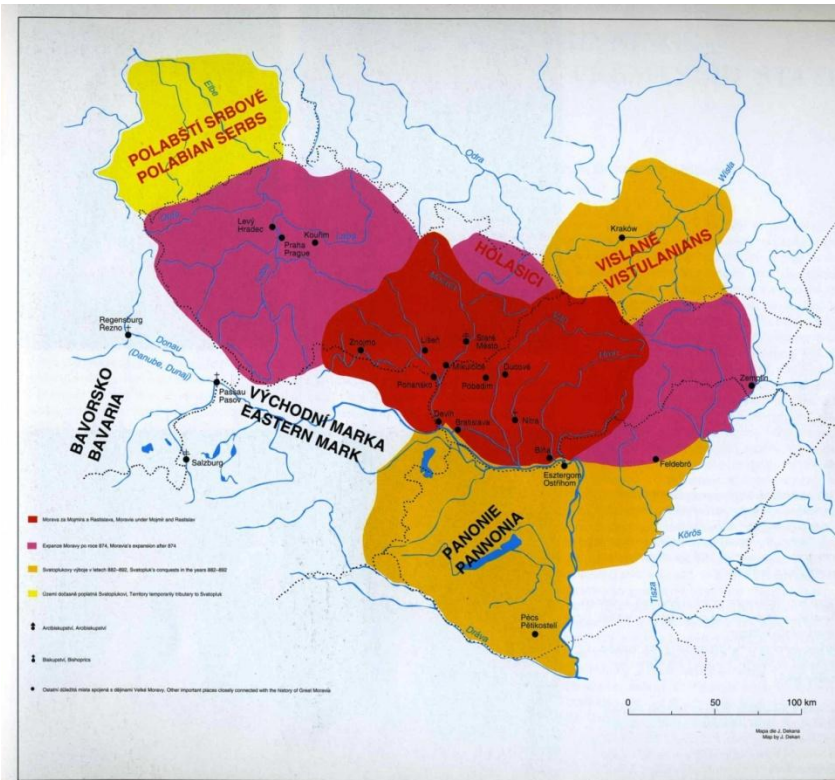
Mojmír II. 894-906

- Slabá vláda, postupný rozpad říše.
- 895 odpadly Čechy- jejich knížata se podala nástupci Ludvíka Němce, Arnulfu Korutanském

Příběh o Svatoplukových synech a třech prutech napsal byzantský císař Konstatntin VII. Porfyrogenetos. Zřejmě nejde o historickou událost, ale o výchovné naučení určené jeho vlastním dětem.

Zánik Velké Moravy

- Cca 895 příchod ma'darů do karpatské kotliny (Ugrofinové).
- Boje Ma'arů s Moravany a s Bavyry
- 905-906 pravděpodobně velká porážka Moravanů od Ma'arů - (zničena moravská hradiště) - rozvrat země.
- 907 již zřejmě Velká Morava neexistovala

Velkomoravská sídla

Jména s písemných pramenů až na výjimky lze jen zčásti ztotožnit se známými lokalitami (Nitra, Dowina-Děvín, Zalavár -u Balatonu).

Významný podíl **archeologie** na jejich poznání.

Mikulčice (jižní Morava), znám jen archeologicky, velké centrum s palácem, basilikou a řadou dalších kostelů (celkem nejméně 12) a s řemeslnickými osadami na předhradích.

Staré Město u Uherského Hradiště, snad velkomoravský Velehrad- několik poloh: Sady, Na Valách, Špitálky ad.- snad církevní a obchodní centrum Velké Moravy.

Pohansko u Břeclavi- odkryt panský dvorec s kostelem

Velkomoravská sídla

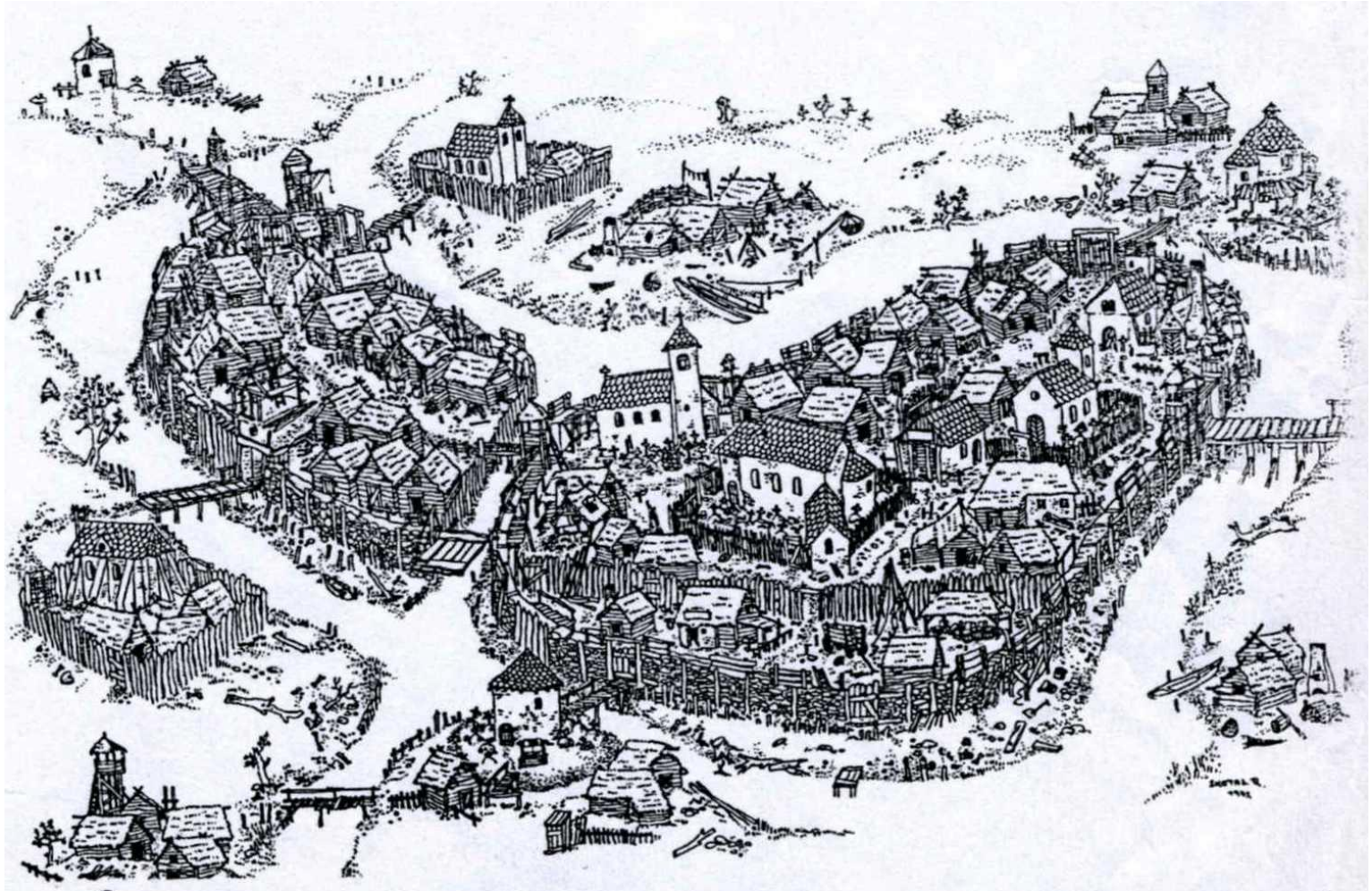
Slovensko

Kopčany- dochovaný částečně ve zdivu stojící velkomoravský kostel, kdysi součást hradiště v Mikulčicích -necelé 2 km od jeho centra, na druhém břehu Moravy

Nitra- hradiště

Ducové, poloha Kostolec- hradiště

Mikulčice

Mikulčice

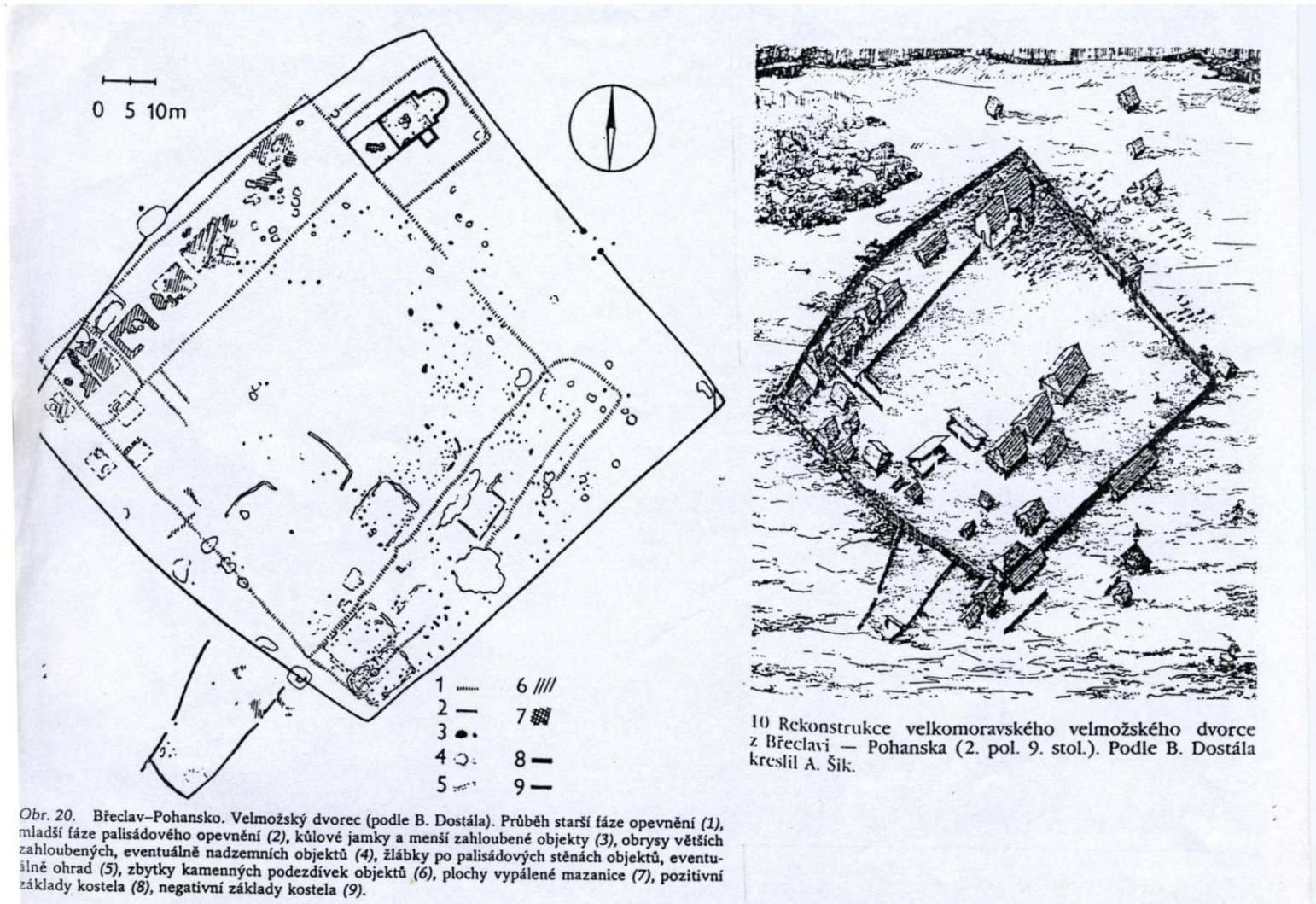
blatné (vodou chráněné) hradiště

V lokalitě „Na Valách“ (Staré Město u Uherského Hradiště) vybudován Památník Velké Moravy se zakonzervovaným výzkumem jednolodního kostela s apsidou.

Pohansko u Břeclavi

Kopčany

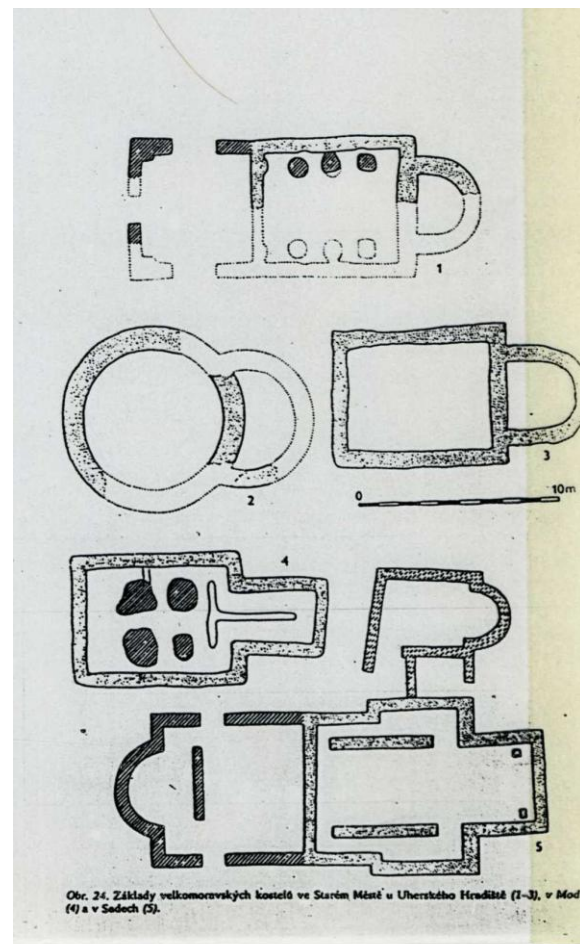
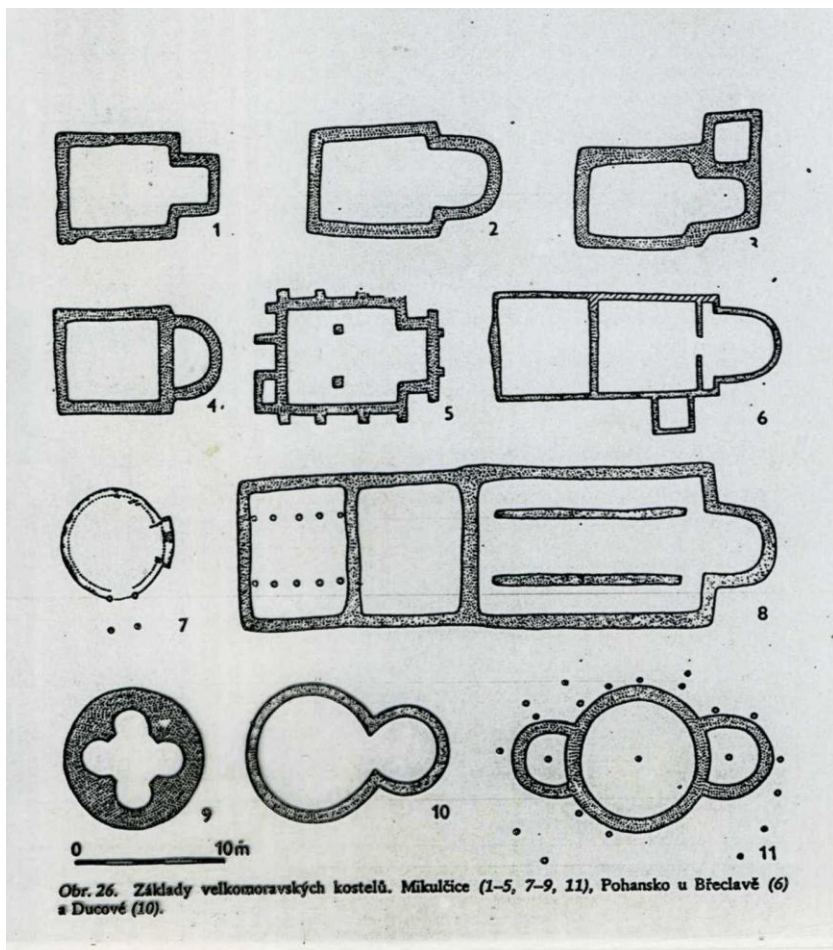
Jediný dochovaný kostel
z období Velké Moravy.

Ducové

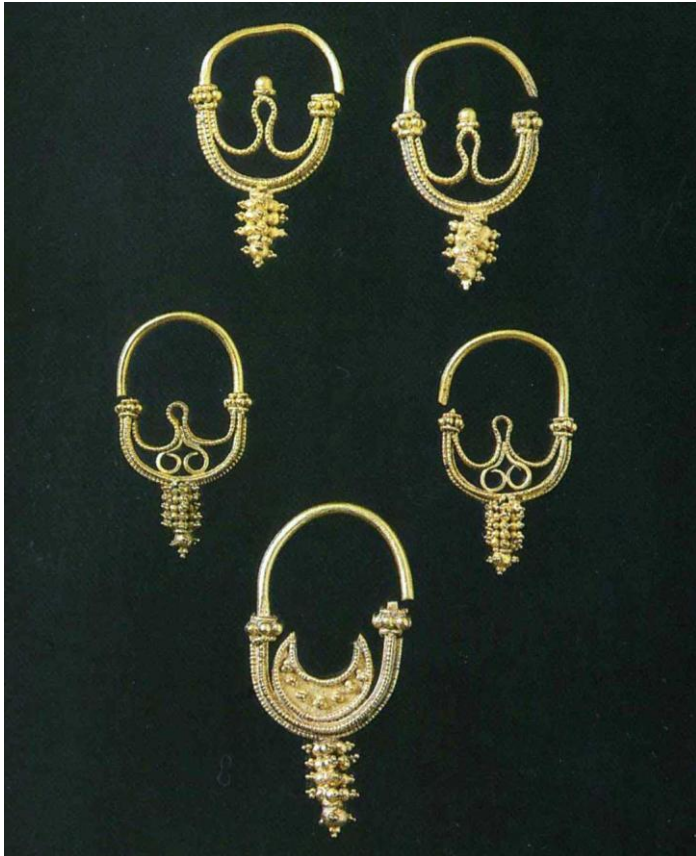
Velkomoravské kostely

Archeologické nálezy z Velké Moravy

Archeologické nálezy z Velké Moravy

Archeologické nálezy z Velké Moravy

Konstantin a Metoděj

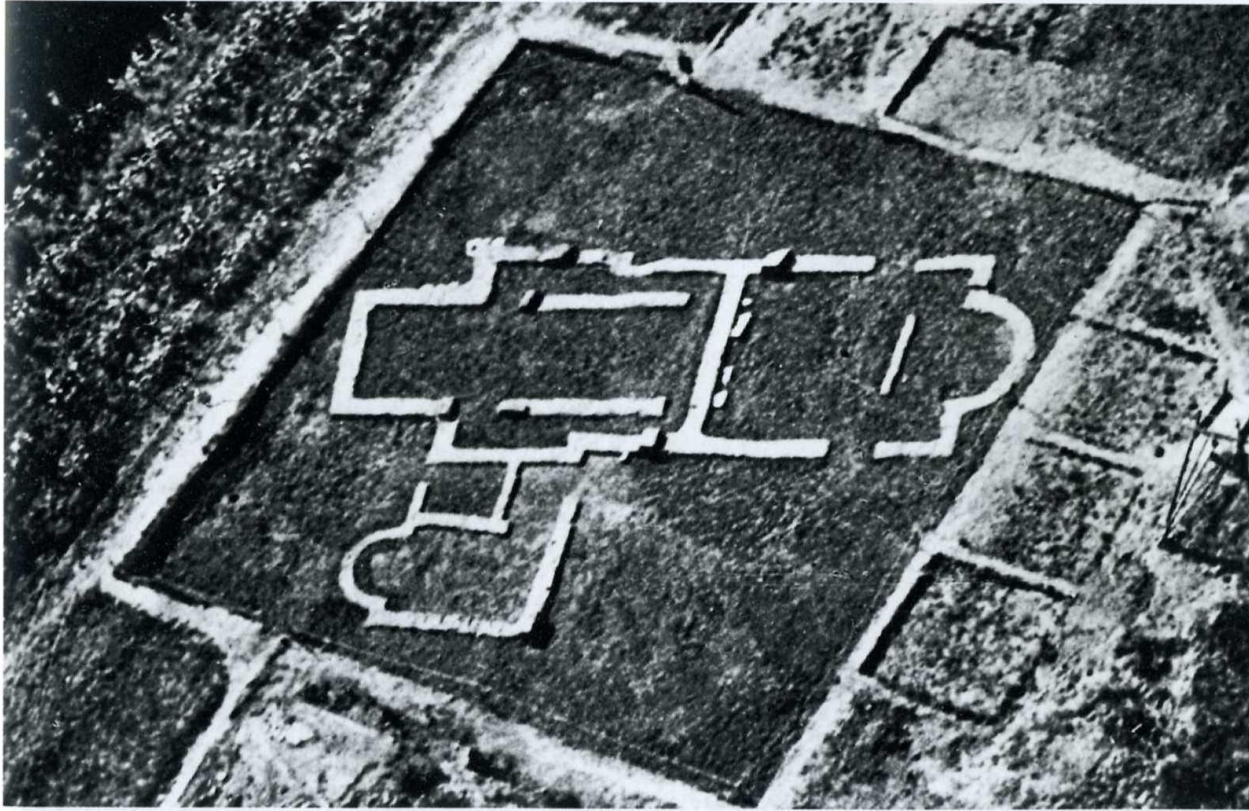
- Staroslověnština- umělý církevní jazyk na bázi slovanského jazyka.
- Liturgie ve slovanském jazyce
- Samostatná církevní organizace
- Proti jejich činnosti dopor bavorského kléru

Konstantin a Metoděj

- 869 v Římě dal papež k jejich dílu souhlas
- 869 + Konstatnin- Cyril
- 870 Metoděj vysvěcen arcibiskupem pro Moravu a Panonii
- Za války 870 zajat, vězněn až do 873

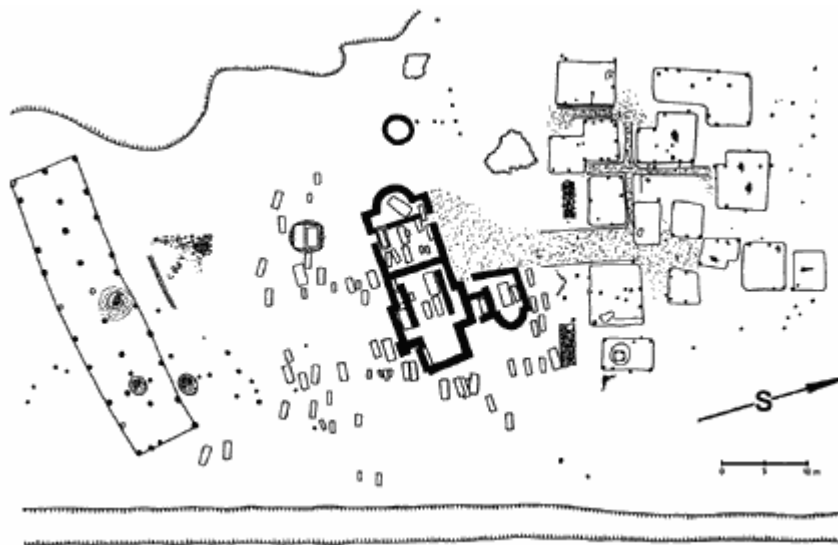

- Metodějovým sídlem snad Staré Město u Uherského Hradiště, poloha Sady. Šlo o velkomoravský Velehrad?

Konstantin a Metoděj

Staré Město u Uherského Hradiště, poloha Sady

Staré Město u Uherského Hradiště, poloha Sady, hmotová rekonstrukce. Dlouhý dům v pozadí snad sídlem duchovních osob- klášter?

Staré Město u Uherského Hradiště, poloha Sady,
kresebná rekonstrukce kostela.

Velká Morava

- 874 se mohli bavorští kněží vrátit na Moravu
- Rozpory Metoděje s bavorským klérem i se Svatoplukem (sám příznivcem západního- latinského ritu)
- 879 Metoděj povolán do Říma
- 880 uznán papežem
- 881-882 Metoděj cestoval do Byzance
- Vrátil se na Velkou Moravu, kde 884 zemřel.

Dílo Konstantina a Metoděje

- Konstantin- překlad Evangeliáře
- Proglas
- Později přeložen celý Nový Zákon
- Liturgické texty
- Za Metoděje a jeho žáků dokončen celý překlad Bible

Dílo Konstantina a Metoděje

БНЛЕ · О · ВЪННЕМЪ СЕЧЬ · ПРИ
ДОУТНЖЕСА ВЪ ТЪ ДНРО
ЕЧНЕСА ВЪ КНАЗЪ СЛОВЕ
НЬСКЪ СЪ ТО ПЪЛКЪ МЪ ·
ПОСЪ ЛАСТАНЪ МОРА ВЪ КЪ
ЦРЮ МНХАНДОУ · ГЛЮЩА ·
ТАКО · ТАКО БЖНЮ МЛТН
Ю СЪ ДРАВНЕСМЪ · НСОУТЬ
ВЪНЪ ВЪШЬ ЛНОУЧНТЕЛЕ ·
МНОЗН КРЪСТНМН · НЗВЛ
ХЪ ННЗГРЬКЪ · ННЗНЪ МЪЦЬ
ОУТАЩЕНЪ РАЗАНЪ · АЛМЪ
СЛОВЕ НПРОСТАДА БНН
НЛА МЪ · НЖЕ ВЪНЪ НА
СТАВНАЪ НАНЕТННОУНРА
ЗОУМЪ СЪ КАЗАЛЪ · ТО ДО
БРЪН ВЛДКО ПОСЪАН ТАКЪ
МОУЖЬНЖЕНЪ НСПРАВН

- Životopisy obou bratří